Abdul Sattar Moosa Didi

އަބްދުއްސައްތާރު އަވަހާރަވުން... ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ފުރަތަމަ ކައުންސިލްގެ ރައީސް

ރޭގެ ވަގުތެއްގައި، އާދެ! 27 ނޮވެމްބަރ 2015 ވީ ހުކުރު ދުވަހުގެ ރޭގެ ވަގުތެއްގައި، ރާއްޖޭގެ ކުރީބޭފުޅު ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކުގެ އިޙްތިރާމް އާއި ލޯބި ލިބިފައިވާ، ގ. ހުޅުގަލީ އަބްދުއްސައްތާރު މޫސާ ދީދީ އަވަހާރަވެއްޖެއެވެ. އޭނާ އަވަހާރަވީ ބޭންކޮކުގައެވެ. އުމުރުފުޅުން 78 އަހަރުގައެވެ. އަވަހާރަވެވަޑައިގަތީ މުސްކުޅިވުމުގެ އާލާސްކަންނުވުމުގައެވެ.

އަބްދުއްސައްތާރު މޫސާދީދީ އަކީ ސަރުކާރުގެ މުހިއްމު މަޤާމްތަކެއް ފުރުއްވި ބޭފުޅެކެވެ. އެގޮތުން، ސްރީ ލަންކާގައި ހުންނަ ރާއްޖޭގެ ސަފީރުކަމާއި، ފިނޭންސް އާއި ހެލްތު އާއި ޕްލޭނިންގ އާއި އެޑިޔުކޭޝަން ދާއިރާގެ ވަޒީރުކަމުގެ މަޤާމު އޭނާ ފުރުއްވާފައި ވެއެވެ. މީގެ އިތުރަށް އޭނާއަކީ އިބްރާހިމް ނާޞިރުގެ ވެރިކަމުގައި ވައިސް ޕްރެޒިޑެންޓް ކަމަށް ހޮވުނު ބޭފުޅަކު ހަމަ ޖެއްސުވިއިރު، އެ މަޤާމަށް ހަމަޖެއްސުވި ހޮވުނު ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން އެއް ބޭފުޅެކެވެ. ނަމަވެސް ގިނަ ބަޔަކަށް އޭނާ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނީ، 1965 ވަނަ އަހަރު ގެ ޖުލައި 26 ވަނަ ދުވަހު ކޮޅުބުގައި، އިނގިރޭސި ވިލާތާއި ދިވެހިރާއްޖެއާ ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަސްތާވީޒުގެ ބައިވެރިއެއްގެ ގޮތުގައެވެ. މި އެއްބަސްވުމަކީ، ދިވެހިންގެ ބަޔަކުގެ ޒިންމާތެރިކަމުގެ ސަބަބުން، އިނގިރޭސިން "ރައްކާތެރިކުރާ" ޤައުމަކަށް ވަމުންދިޔަ، ޚާރިޖީ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް މިނިވަންކަން ހޯދުން އެއްބަސްވުންތަކުގައި މިޤައުމުގެ ތާރީޚީ ފާހަގަކުރެއެވެ. މި އެއްބަސްވުމާ ބެހޭ ކަންކަން ހިނގިއިރު، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި ހުންނެވީ އަބްދުއްސައްތާރު މޫސާ ދީދީއެވެ. މި އެއްބަސްވުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީރުލްއަޢުޡަމް އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހިމް ނާޞިރު ސޮއިކުރެއްވީ ގަޅިންކޮޅު، އަބްދުއްސައްތާރުއަށް

ދެއްވާފައި ވެއެވެ. 2015 ވަނަ އަހަރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމުގެ 50 އަހަރުގެ މުނާސަބާ އާ ދިމާކޮށް، މި ގަލަންކޮޅުގެ ނަމޫނާއަށް ގަލަންތަކެއް އުފެއްދައިގެން ވިއްކާ ހެދިއެވެ.

އަޅުގަނޑަށް ޢަބްދުއްސައްތާރާ ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުޞަތު އެންމެ ފުރަތަމަ ލިބުނީ އާނާގެ ފިރިހެން ދަރިކަލެއް މަޖީދިއްޔާގައި ކިޔަވަން އުޅުއްވި ދުވަސްވަރުއެވެ. އެއީ 1990ގެ އަހަރުތަކުގެ ކުރީކޮޅުގައެވެ. މަދަރުސާގެ އެކިއެކި ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ޢަބްދުއްސައްތާރު މަޖީދިއްޔާ ސްކޫލަށް ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. އާނާއަކީ މަދަރުސާގެ ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް އެހީތެރިވެދެއްވި ބޭފުޅެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަ ކުރެވިފައި ވެއެވެ. އާނާ އަދި ކުރައްވާފައިވާ މަތިވެރި މަސައްކަތްތަކާއި، އާނާގެ ހިތްފުޅު ތިބިކަމާއި މީހުންނާ ދެތެރޭ ބަހައްޓަވާ އިޚްލާޞްތެރިކަމުން، ސްކޫލުގެ ހުރިހާ މުވައްޒަފުން އާނާއާ ދެތެރޭ ގާތްކަން ހިމެއެވެ. އެކު އާނާ ހުންނެވީ، ހަމަ މިނިސްޓަރުގެ ވަޒީރުން އިސްތިއުފާ ދެއްވައިގެންނެވެ. އުމުރުފުރެގެން ވާނީ 55 އަހަރުފުރެވެ. ހަމަ މިނިސްޓަރު ދައުރުގައި ހިނގާދިޔަ ކަންތައްތަކުން، އަޅުގަނޑު އެނގޭ ހަނދާން ހުންނަ ކަމަކީ ކުޑަކުދިންގެ ޤާނޫނާ ބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާ ކުރެވުނުން، އިސްލާމީ މަރުކަޒުގައި ބާއްވާ ޖަލްސާގެ ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓެވީ އުޅެނިކޮށް ކަމެވެ. މި ޖަލްސާ ހަނދާން ހުންނަ ސަބަބަކީ އެ ޖަލްސާ މުޅިން ނިމުނީ ދަންވަރު ކަމުންނެވެ. އާދެ! ހަނދާންވާގޮތުން ރޭގަނޑު ޖެހުނދަން ދިޔަ ވަރުންނެވެ. ކުޑަކުދިންގެ ޤާނޫނަކީ އާ ދިރާސާ ބަޔާން ހާލަތުގެ މިހާރުވެސް ބަހާއެކު ފާސްކުރެވުނެވެ.

މިހާރުވެސް، ޢަބްދުއްސައްތާރު އާ އަޅުގަނޑާ ބައްދަލުވަނީ މުލްކުވެރި ކޮލެޖް އާޓް ހަރަކާތް އިޖުތިމާޢީ (ވަހަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޚިދުމަތް) ގެ ކުލަބްގެ ބައިސްކުލް މަޤާމަށް އާ ހަނދާނުގެ ހަމަޖެއްސުމާ ގުޅިގެންނެވެ. ފިޔަވަޅު މިނިސްޓަރުކަން ފިހާރައި، އާނާ އަދި ފިޔަވަޅު އަދި ކުރެއްވި މައްޗަށް މިއީއެވެ. މިއީ ނުރައްކާ، ކޮންމެ ދުވަހަކު އޮފީހަށް ވަޑައިގެންނެވުން ނިޔާވި އާދަކާށެވެ. އެކު އާނާ ހުންނެވީ ދައުރުގައި ގެސް ދުވަހު ޒިންމާ ކުރެއްވި ބޭފުޅެއްގެ މަޤާމު ދެއްވާފައެވެ. މި މަޤާމުގައި އާނާ ހުންނެވީ 6 އަހަރުވަން ގޮތުގެ ދުވަހުތަކެއް އިސްތިޢުފާ ދެއްވިއެވެ. މި ދުވަހު މުއްދަތު އާނާ އާ އެކު ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރައްވާފައި ވިސްނުމަށް އަލުގަނޑެވެ.

ފަހެ، 1998 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު މަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު، ސަރުކާރުގެ އެކި ވުޒާރާތަކުން ހިންގާ ތަފާތު ތަމްރީނުދޭ މަރުކަޒުތަކެއް އެއް ކުރުމުގެ ދަށުން ގެނެވުނެވެ. މޯލްޑިވްސް ކޯލެޖް އޮފް ހަޔަރ އެޑިއުކޭޝަން އުފެދުނީ މިގޮތުންނެވެ. ބައެއް ވުޒާރާތަކުން ހިންގާ ތަންތަން ވަކި މުއައްސަސާއެއްގެ ދަށަށް ދޫކޮށްލުމަށް އެތަންތަނުގެ ވަޒީރުން ހިތްހަމަޖެހިވަޑައިގެންނެވީ، ސަރުކާރުން މި އުފެއްދި ކޯލެޖް ހިންގާ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޯޑަރުގެ ދަށުންނެވެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރިޔާސަތު ބަލަހައްޓަވާ ކޯމިޓީއަކުން، ރާއްޖޭގައި މި އުފެއްދި ކޯލެޖް ހިންގުމަށް އަސާސީ ޤަވާއިދެއް އެކުލަވާލެއްވިއެވެ. މި ޤަވާއިދު އެކުލަވާލާ ނިންމަވައި، އެކަން ކޯލެޖަށް އެންގެވީ 12 ޖުލައި 2001 ގައެވެ. ޤާނޫނަކުން ޤަވާއިދުގެ މަގާމު، ކޯލެޖްގެ ހުރިހާ ކަމަކަށް ޖަވާބުދާރީވާނީ ކޯލެޖް ކައުންސިލް އެކުލަވާލައްވައި އެ ކައުންސިލްގެ ރައީސްއަކަށް ހަމަޖެއްސީ އަބްދުއްސައްތާރު މޫސާ ދީދީއެވެ. މި މަގާމުގައި އަބްދުއްސައްތާރު އެންމެ ފުރަތަމަ ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓެވި ޖަލްސާއަކީ ކޯލެޖް ކައުންސިލްގެ 187 ވަނަ ޖަލްސާއެވެ. އެ ޖަލްސާގެ ތަރުތީބުކުރައްވައި މިއޯޕީއެވެ.– އެދުވަސްވަރު ވެސް ދޫރެހަރު ދޫރެހިން ބޭނުންކޮށް އަށް ސްކޫލާ އަށް އެ މަސްއޫލުވެރިން ވަޑައިގަންނަވައެވެ. މިގޮތުން ޖުމުލަ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން 187 ޖަލްސާއަކުން ވަގުތި ނުގެނެވުނަސް، މަދުވެގެން 160 އަށް ވުރެ ގިނަ ޖަލްސާގެ ރިޔާސަތު، އުމަރުޒާހިރު ބަލަހައްޓަވައިދެއްވާފައެވެ. މި ޖަލްސާތަކުގައި، ނާއިބު ރައީސްގެ ހައިސިއްޔަތުން، އަޅުގަނޑު އިންނަނީ އެ ކައުންސިލަށް ހާޒިރުވެގެންނެވެ. ކޯލެޖާ ގުޅުއްވަން ޖެހޭ ކަންތައްތައް ކުރައްވާފައިވާ އަޅުގަނޑެވެ. އެހެންކަމުން، އުމަރުޒާހިރުގެ އުޅުއްވުން އަޅުގަނޑަށް ކޮންމެހެން ވަރަށް އެނގޭނެއެވެ.

އަބްދުއްސައްތާރު މޫސާ ދީދީ އަލުގަނޑު ސިފަ ކުރަން ބޭނުން ކުރާނީ އުކާލަން
ދިވެހިބަހަށް ނޫނުގޮތީ އިނގިރޭސި ބަހެކެވެ. އާދެ! އޭނާއަކީ "ޖެންޓްލްމަން"
އެކެވެ. ޖެންޓްލްމަން އަކީ، އެމީހުންގެ ކިބައިގައި މަދުވެގެން 8 ސިފައެއް
ހުންނަ ބައެކެވެ. އެންމެ ފުރަތަމަ ސިފައަކީ ތާރިޚުވާރިސުކަމެވެ. އާދެ!
އެމަނިކުފާނު އަބަދުވެސް ހުންނަވާނީ ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންވަރުއްވައިގެންނެވެ.
ގިނަ ދިވެހިންނަށް ވުރެ އިސްކޮޅުން ދިގުކަމާއެކުވެސް، ހަށިކޮޅު ހުންނަވާނީ
އަބަދުވެސް ތެދުކޮށް ބަހައްޓަވާފައެވެ. ހެދުންކޮޅުން ދުވާނީ ފިރި ވަރެވެ.

"ޖެންޓްލްމަން" އެއްގެ ދެވަނަ ސިފައެއްކަމަށް އަލުގަނޑު ފާހަގަ ކުރާނީ
ވަގުތަށް ތަންތަނަން ހާޒިރުވުމެވެ. ފަހެ އަބަދުވެސް ޖަލްސާއަކަށް، ނާދިރު
ހާލަތެއްގައި ނޫނީ ގަޑިޖެހިގެން އެމަނިކުފާނު ހާޒިރުވެފައެއް ނުވެއެވެ. ކިޔަމަން
ފަރާތު، އެންމެ ފުރަތަމަ ޖަލްސާއަކުން ވަޑައިގެންނަވާ ބޭފުޅަކު އެމަނިކުފާނު
ވާނެއެވެ. "ޖެންޓްލްމަން"ގެ ތިންވަނަ ސިފައަކީ އަބަދުވެސް، ހުރިހާ
ބާޠިލުވެއްޖެއްވެސް، އަނެއްކާ ރިވެތިވުމެވެ. ފަހެ، ކަންކަމުން އުދުވާލައިގެންނެވާނީ
ރަނގަޅު ސުލޫކާ އެކުއެވެ. ކަލޭގެ ބަރަކާތްތެރިކަމުގެ ނަމަ،
ޝުކުރުވެރިވެވަޑައިގެންނަވާނެއެވެ. ރައްޓެހިން ނިޔާވުމުން،
މާތްދުކުވެވަޑައިގަތުމަން ވަޑައިގެންނަވާނެއެވެ. ދައްވަތުއް މަޖިލީހެއް ވަޑައިނުގެންނެވޭނަމަ،
ވަޑައިނުގެންނެވޭނަމަ، އެކަން އަންގަވާނެއެވެ.

ޖެންޓްލްމަން ގެ ހަތަރުވަނަ ސިފައަކީ ހެދުން އަޅުއްވައި އަމިއްލަ ގޮތްތަކެއް،
ނުވަތަ ސްޓައިލެއް ގެންގުޅުއްވުމެވެ. އެ މަނިކުފާނު ޖަލްސާތަކަށް ވަޑައިގެންނަވާނީ
ވަރަށް ރީތިކޮށް އިސްތިރިކޮށްފައިވާ ހެދުންކޮޅު ތަރުކާއްޖައިގެން ޓައި
އަޅުއްވައިގެންނެވެ. ބޭރަށް ވަޑައިގެންނަވާނަމަ، އަތަށް ދަނޑިއެއް އަޅުއްވާނެއެވެ.
އެއީ "ފެޝަނަބަލް" ހިޔާ ސްޓައިލްގެ އަމިއްލައިންނެވެ. މި ސްޓައިލް 1950 ގެ
ތާރީޚުގައި ބައްޓަނބުލެތިން ފަށާ، ދެން "އެމިއްލެ" އާއި "ކަލަ" ފަދަ އެހެން
ސްޓައިލްތަކެއް އަރައި، އަނެއްކާ ފެޝަނަބަލް ސްޓައިލް މަޤްބޫލުވިއިރު ވެސް
އަޅުއްވަނީ ހަމަ ފެޝަނަބަލް އަމިއްލައިންނެވެ. ފަޝާޖިން ކޮޅު ވެސް އެވެ.
1970 ގެ އަހަރުތަކުގައި، ބެލް ބޮޓަމްސް ފެޝަނަން ފިއިރުވެސް
ތަރުކާއްޖައިގެން ކަނޑާ ސްޓައިލްވެ. ބެލްބޮޓަމްސް އުޅޭ ބަސް، އަނެއްކާ
ފައިކަރު ހިތަ ސްޓައިލް އަޅައިރުވެސް ހަމަ ކަނޑާ ސްޓައިލްވެ. ފިއްސާރައިގެ
އަސަރު އެތީހަތަ، ކުޑައެއް ގެންގުޅުއްވާނެއެވެ.

ޖެންޓްލްމަންގެ ފަސް ވަނަ ސިފައަކީ މީހުންނާ ތިމާއަށް ނުވަތަ ކަމަކާ ހިތްހަމަ
ނުޖެހިގެން އަމިއްލައަށް ނަމަވެސް އަޑުގަދަ ނުގޮވުމެވެ. ފަހެ، އެމަނިކުފާނު
އެކަތަ އެއްވެސް ބަހެއް ވިދާޅުވިއަސް އަޑުގަދަ ނުކުރައްވައެވެ. ހަވަނަ ސިފައަކީ
ކަމަކު އަޑުގަނޑު ވާހަކަ ކުރާއިރު ހުރިހާ ބާވަތްތަކެއްގެ ޢިލްމުވެރިން
ކޮންބުރު ހިފެހެއްޓުމެވެ. އަހަރެން މީހުން ރުޅިއައި ބާވަތްތަކުގެ އެއްކަލަ ބޮޑި
ކަދުގައި ވިޔަސް، އެ މަނިކުފާނު ޖަވާބު ދެއްވާނީ މަޑުމައިތިރިކަމާ އެކުއެވެ.
ކަންތައްތައް މާ މައްސަލަ ދާނަމަ، ބޭފުޅުންގެ ގޮތަކީ މަސްޖިދުން
ބޭރުވުމެވެ. ނަމަވެސް ބައްދަލުވުން ގުޅުކަށްދާނެވެ.

އަބްދުއްސައްތާރު މޫސާ ދީދީ އަކީ މީހުންނަށް އޯގާތެރި ބޭފުޅެކެވެ. މިއީ
ޖެންޓްލްމަން ކިޔާ ބާވަތުގެ މީހުންގެ ހަތްވަނަ ސިފައެވެ. މީހުންނާ
ބައްދަލުވުމުން، ހިނިތުންވެލައިގެން މަރުޙަބާކިޔުން އާދާގެ ނަމުން މުޅިޖަހާ
ކުރައްވާނެއެވެ. މީހުންނަށް އިޙްތިރާމްކުރުމާއި، ކާންތާގެން އޮތް
މިނިވަރުކަން، ފާރާއި ސިކުރުވައި ކުރައްވާ ހިމޭނުމެވެ. ފަހެ، މީހުންގެ ތަޢާރަފު ހިފަހައްޓާ ގޮތް
ވަދައިންނެވެ: "އަދަބުވެރިކަން ނެތުން މީހާ ދެދުނިޔެއިން ގެއްލި ނިމިދާނެ،
މަދަބުވެރިކަން (ދަރުމަވެރިކަން=އަމިއްލަ އެދުމެއްނެތި ހުރުކުން ހިތާކަން)
ނެތިއްޖާ ޤަދަރު ނެތިގެން ހިނގައިދާނެ". އާދަމީކަމާ ގުޅިފައިވާ އަސްލު
ސިފައާއި އެހެންމީހުންގެ އިޙްސާސްތައް ވަޒަންކުރުމެވެ. އެހެން މީހުންގެ
ޙާލުތަކާއި ފިކުރުތަކަށް ބެލުމެވެ. މިސާލެއްގެ ގޮތުން ކުޑަ ކަމެއް
ދަންނަވާލާނަމެވެ. ކޮލެޖުގެ ފަރާތުން ކޮންމެ ހޮދަ މަހަކު ހަމަ
މުވައްޒަފުންނަށް ވަޒީފާއެއް ބާއްވައެވެ. މި ވަޒީފާއެއް ދުވަހު ލެކްޗަރު އަދި
އެކަން ބަލައް ފެހިން ހަރުދުކޮށްގެންނެވެ. މި ވަޒީފާއިން އަބްދުއްސައްތާރު
ވެލައިގެންނަވާ ކޮންމެ ފަހަރަކު، އިންތިޒާމް ސްކޮލަރޝިޕައަށް 100 ރުފިޔާ
ދެއްވައެވެ. އެއީ އެ މަސައްކަތްތަކީ ޔުނިވަރސިޓީގެ މުސްތަޤްބަލަކަށް
ނުވާއިރުއެވެ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ދަރިވަރުކަމު ނަޖާ ބުނައިރުއެވެ.

އަބްދުއްސައްތާރު މޫސާ ދީދީގެ ރަނގަޅު ސިފަފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން،
ޖެންޓްލްމަންގެ <u>އަށް</u> ވަނަ ސިފައަކީ އެހެންމީހުންނަށް އިޙްތިރާމް ކުރުމެވެ.
އެމަނިކުފާނަކީ މީހުންނާ ދޭތެރޭ ރަނގަޅު ހިތްހަމައާ، ދުވަހަކުންނަން ވެސް

އިމްތިޙާނުކުރައްވާ ބޭފުޅުންނެވެ. ސުކޫލްދަރިންނާއި ވެރިންނާ ދުރުގައި ވެސް
މާލޭގައި ހިންގަވާފައެވެ.

އާދެ! ކަމިގައި މި ދަންނަވާލީ އެމަނިކުފާނުގެ އުމުރުފުރާއި ގުޅުއްވުންތަކުން
އަދުވަސްތަކަށް ހިފަހައްޓަވާ ބަޔަކު ކަންކަމެވެ. އެމަނިކުފާނު ހަދަ ރަސްމީ
ދައުލަތުގެ މަޤާމުތަކާއި ކަންކަން މަސައްކަތް ހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްޞީލު
ބަޔާނެވެ. ސަރުކާރުގެ މަޤާމުތަކުން ބަހައްޓަވާ ބޭފުޅުންނާ ގުޅިގެން އެމަނިކުފާނުގެ ދައުރު
ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ކުރީގެ ވަޒީރުން ކަމުގައި އެމަނިކުފާނު ރައްޔިތުންނަށް
ކުރަން ޖެހިވަޑައިގެންނެވި އިމްތިޙާނުތަކާއި ގޮތުގެ މަޤާމުތަކުގެ ތަފްޞީލު ބުނެދެން
ހުރީމެވެ.

ކޮމިޓީ ކައުންސިލްގެ ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓެވި އިރު، އެ މަނިކުފާނަކީ، ޗެއާމަން
ހަމައެއާއެކު ކުރިން ރަސްމީގޮތުން ހިންގުއްވާ، ކުރިއަށް ގެންދިޔަ މެންބަރުންނަށް
ޖާގައިދީ ބޭފުޅުންނެވެ. ރިޔާސަތު ބަޔަކަށް ބެލެހެއްޓެވި، ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް
ޖުޑިޝަލް ދައުލަތި، އިސްތިޢުފާ ކަންތައްތައް ހިންގުމަށް ބައްލަވައިފައެވެ. ކޮމިޓީ
ކައުންސިލަށް، ރައްޔިތުން ޖަލު ބަލައިގަތުމަށް ޖޫރީކޮށްގެން މަޖުލީހުގެ ކުރިން،
ޖޫރީކޮށްގެން އެކުލެވިގެން ކަންތައްތަކަށް ހިންގި މަސައްކަތެވެ. ހުރިހާ ޝާމިލުވެގެން
ޖުޑިޝަލް ދައުލަތާ، ކަންތައްތައް ހިންގުމުގައި މަސްލަހަތު، ހިންގާ
ކަންތައްތައް ހަރުދަނާ ވެގެން މަޤްބޫލުވެއެވެ.

އެ މަނިކުފާނު ކޮމިޓީ ކައުންސިލުން އިސްތިޢުފާ ދެއްވީ ކަމަށް އަލުގަނޑު
ފުރުޞަތުގެ ސަބަބު ދަންނަވަމެވެ. 14 ސެޕްޓެމްބަރ 2005 ގައި ބޭއްވުނު

ކޮލެޖްގެ ދަސްވެނިވުމުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކޮލެޖް ޔުނިވަރސިޓީއަކަށް 1 ޖަނަވަރީ 2007 ގައި ބަދަލުކުރައްވާނޭކަން އިޢުލާން ކުރެއްވިއެވެ. މިކަން އިޢުލާން ކުރެއްވުމާ އެކުވެސް، އަދި އޭގެ ކުރިންވެސް އެ މަސައްކަތް ކޮލެޖް ކައުންސިލްގެ ނިންމުންތައް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ކޮންމެ ހަތަރު މަހަކުން އެއްފަހަރު ފޮނުއްވައެވެ. މިގޮތަށް ފޮނުއްވި ކަމުގައި ވިއަސް، ރައީސް އޮފީހުން އެއްވެސް ކަމަކާ އެއްބަޔާ ނާންގަވައެވެ. މި ދުވަސްކޮޅުގެ ތެރޭގައި، މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައިގެ މައްސަލަ ސަރުކާރަށް ހުށަހެޅި އެކަން ޙައްލުވާ ހާއި "ޗީ" ބޮޑުކަން ޔުނިވަރސިޓީގެ ގޮތުގައިކަން ވަންހަނާ ދަށަށް ނުދައްކަވައި މިނިސްޓްރީއަކުން ނުކުއްވަން އުޅުއްވާތީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނަށް އެމަނިކުފާނު އެދި ވަޑައިގެންނެވިއެވެ. މުސާރައިގެ ކަންތައްތަކީ، ކޮމިޝަންގެ ކޮމިޓީއަކުން ފާސްކޮށްފައިވާ ކަމެއްކަމެވެ. އެކަން ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކުރަމުން ދިޔައީ އެމަނިކުފާނު ދެ ބާރުވެރި މުވައްޒަފުކެވެ. ޗީ ބޮޑުކަން ނިކުމެވުމަށް، އެ ވަގުތު ކޮލެޖުގެ ޖާގަހަށް ހުރިގޮތުން ކުރުވާން ކަމެއް ނޫނެވެ. މިކަންކަން ދަންނަވަން އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އެދިވަޑައިގެންނެވީ އެކަން މަޤާމު އިސްލާހު ހަވާލާކަމަށް ނުވެއެވެ. އެ މަސައްކަތް ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓުމާއި އެންމެ ފަށު ޖަލްސާ (25 ޑިސެމްބަރު 2006) ގެ ރައުފުއްޔާގައި، 2007 ވަނަ އަހަރު ކޮލެޖް ހުޅުވޭނީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ނަމުގައި ކަމަށް ޤަބޫލުކުރާ ކަމަށް ދެކޭގައި ވެއެވެ. އާދެ، ޔުނިވަރސިޓީގެ ޤާނޫނު އެކުލަވާލައި ރައީސް އޮފީހަށް ހުށަހެޅުނުތާ 6 މަސް ވެއްޖެއެވެ. ޤާނޫނަކުން ޔުނިވަރސިޓީ އުފެއްދުމަށް ވެސް ހުށަހެޅިފައިވެއެވެ. އެ މަސައްކަތް ކޮލެޖް ކައުންސިލްއިން އިސްތިޢުފާ ދެއްވީ ދުވަހުގެ ފަހުން، އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރައްވާފައި، ރައީސް އޮފީހުން "އަދިވެސް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ބޭނުންވޭތޯ" ސުވާލު ކުރެއްވި ވާހަކަ ވިދާޅުވިއެވެ.

އެ މަސައްކަތުގައި ނަސޭހަތުން ފޯރުކޮށްދެއްވި، ބޭފުޅުންގެ ނަން، މަރިޔަމް މަޖިލިސް، ދޮރުކޮށްޕިރިކޮށް ނަން، ފުރުޞަތު ދިވެހިރަސް، ޒާހިރުކޮށްޕިރިކޮށް ނަން ބޭފުޅެވެ. މިކަންކަމާއި، ދުނިޔޭގެ ދަރުމަވަންތަ ޝަރީއަތް ޙާޞިލު ބޭފުޅެވެ. ކައިވެނީގެ އަހުރަން ވަޒީރު ބޭފުޅެވެ. މިހާރުގެ ޖާމިއާއަށް ރަނގަޅު ޚިދުމަތެއް ކޮށްދެއެވެ.

ޢަބްދުއްސައްތާރުގެ ހަނދާން

މޯލްޑިވްސް ކޮލެޖް އޮފް ހަޔަރ އެޖުކޭޝަން، އާދެ! މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގައުމީ ޔުނިވަރސިޓީއަށް އެމަނިކުފާނު މާ ގާތުން ނޫނަސް ނިސްބަތްވާކަމީ، އެ މަނިކުފާނަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާ ޝަރަފެއް ދެން، ޔުނިވަރސިޓީއަށް ލިބޭ ޝަރަފެކެވެ. އެހެނީ އެ މަނިކުފާނަކީ ޔުނިވަރސިޓީގައި ހަދާ ކުރިންނާއި އަދި މުވައްޒަފުންނަށް ޝަރަފުގެ ނަމްބަރއެކެވެ.

އެ މަނިކުފާނު ފަރިކަ ހިންގަވަން ފަށައިގަންނަވާތަން ދުށުމައި، އެ ބޮޑު ހިތްކުޅުކަން ޗަމާން ގެންނަ ބަދަލުތަކުގައި ފެންނުމުން، އެ މަނިކުފާނުގެ އަޒުމު ގޮތްތަކުން އެނގިގެންވެ. އަލިކަމަށްފުރައިގޮތުން ޔުނިވަރސިޓީއިން އެ މަނިކުފާނުގެ ޗިހާރާ އިލްމާ ކުރާނޭ ގޮތަކާ ފުރި އާރު އަދުގަނޑު ހަމަޖެހު ކޮށްދީފައެވެ. އަދުގަނޑުގެ ފިސްނިސް އެހެން ޔުނިވަރސިޓީތަކުގައި ކަންކުރާ ފަރާތުން ޔުނިވަރސިޓީގެ ކޮންމެވެސް ވަނަކަން އޮންނާގެ ނަމުން ނަން ހިއްސާވެ. މިގޮތުން، އަދުގަނޑަށް އަންނަ ތަރައްގީ ކަމަށް ފުންނިހި މަރުކަޒު އިދާރާގެ އޮފީސްބިލްޑިމް "އަބްދުއްސައްތާރު އޮފީސްބިލްޑިމް" ހިއާ ނަން ދެންމެވެ.

ތަނުގައި ތަނުގެ މުހިންގެ ނަންތަކެއް، ޔުނިވަރސިޓީގެ ތަންތަނުގެ ހިއްސި، އެތަންތަނުގައި ބޭނުންކުރާ މުހިންނަން އެކަމުން ކޮންމެވެސް އަސަރެއްކޮން، އެމުހިންގެ އަހުލާގު ތަރައްގީވެފައިން ކަމުކަމެވެ. ވީމަ، މިސްމުހިންނަން ވެސް ތަރައްގީ ނަން ހިއްމު ސުންނަތެކެވެ. އެކަން ކުރަނީވެސް އެ ނަމުން ކޮންމެގޮތް އަސަރުކަނުބަކެވެ.

މާތް ﷲ އެ މަނިކުފާނަށް ރުއްސެވުން ފުއްސެވުމާއި ޗާއްސަ ރަޙުމަތް ލައްވާށިއެވެ! ހިލާފުލަވައިވާ ކުރު ފުރާމަތް ދުވަހުން ސާފުވާ ފަދައިން، ކުރިމަގައިވާ ކުރެހުންތައް ދިޔަނަފައި، ޔޫމަލް ދުވަހު، ކަނޑަކަށް ފެތިލިއަ، ސުވަރުގެވަރުގެ ފިރިއައްކަމުގައި ދެއްވާށިއެވެ. އެ މަނިކުފާނުގެ ރަނގަޅު އަސަރުތަކުން، ދިވެހި ޤައުމަށް ނަފާކުރި ކުރައްވާށިއެވެ! އާމީން.